އިސްލާމީ ހަޟާރަތުގެ ތަރައްޤީއަށް ޚިދުމަތްކުރި ބޭކަލުން

އިބްނު ރުޝްދު

އަންދަލުސްގެ ފިލޯސަފަރު

އިބްރާހީމް ރަޝީދު މޫސާ

259 ވަނަ އަހަރުދުވަހު
ތައުރީ ބަޣުދާދުން

އެއަރަބު ޙަޟްރަތުބަގައި އާލިމް މުޙައްމަދުބިންގެ ވެރިކަން ވެއްޖެއެވެ. ޙަޟްރަތުބަގައި ޝާއިމުގެ ކުޅުވުން އަދި ތަރުތީބުކަމެއް "ޓުވައްބިރާން" ގެ ތަރުތީބު ކޮށްފެވެ. އަންދަލުސް ވެގެންދިޔައި ދިއަރު ތަރުތީބުން ބަލާފާ ބަޔަކުމުގެއެވެ. ދިއަރު ތަރުތީބުގެ ބާނިއަލް އަލްއިމާމުއް ޖައްޔިދުގެ ތަނިވަދާލެވެ. އާކާއަލް އަލްއަޝްޝިރީ މަދްރަސާ ނިޒާމު ލޮބުއްލި ބިލްމުވެރިއްލެވެ.

ދި ބަޣުދާދުގެ ސަލަބުން ރުޝްދުގެ ތަރިކާގަން އެއްވެސް ބަޣުދާއް ނާޒިލެވެ. އަބުލްވާސިލު އުއްމަކަ ވަނީޙާރުކުރުމުގައި ކުރުނުވިއެވެ. އަބުލްވަލީދު އިލްމު އުނގެނިވަޑައިގަތުމުގެ މަސައްކަތްތަކުގައި ކުރިއަށް ވަޑައިގެންނެވިއެވެ. އިބްނު މާލިކީ އާއި އިބްނު ޤުބައިރުގެ ފިޤްހަކާއި މުޤާރަނާގެ ޢުރުފުގައި އަޙްކާމުލްއާއި

އ ލ ކ ތ ގ ފ ތ ލ

އުނގެނިވަޑައިގެންނެވިއެވެ. އޭނާގެ އަރިހުން

ފަލްސަފާއާ ޢިލްމީކަން ކުރުމުގެ ފުރުސަތުތަކުގައި ބާއްވާ މީސްމީހުން އުގެން ތަރިކަ ކުރިއްޔާއެވެ.

ރުޝްދުގެ ޢާއިލާގެ ތަރުތީބު

ވެރިކަމާ ހަވާލުވެ ވަޒީރުގެން ސިލްޖޫނަކަށްވެފައިވާ ތަރުތީބު މުހިއްމު ދަރިފުޅު ރުޝްދުވެ. އޭނާގެ ވަޒީރަކަށް

އިސް ކުރެއްވީ ގަޑު ބުދު

ފަލްސަފާވެރިއްކެވެ. އަދި ޖަލްޤުރުއްވެސް ގެއެވެ. އަބުލްވަލީދުގެ އުސްތާދު "އިބްނު ޒުހައިރު" އެވެ. އިބްނު ޒުހައިރު ޤުރުޒުބާގައި އޭނާގެ އަރިވެރި އަބުލް ޙާސިމާ ބައްދަލު ކުރެއްވިއެވެ. އަދި އޭނާގެ ތަރިވަރު އަބުލްވަލީދަން "ޙައްޔު ބިން ޔަޤްޒާން" ފޮތްތަކުގެ ޚާލިޤު އުރެވިއެވެ. މިއަދުގެ އިލްމުވެރިން ވިދާޅުވާގޮތުގައި އިސްލާމީ ފަލްސަފާގެ ޖަނަވަރު ޖަމާ ވިޔަފާރި ޒުހައިރަށް ވަޑައިގެން ޚިދުމަތް ބޮޑުތަކުގެ އަދި ޢާލިމުންގެ ސިފަތަކާއެވެ. އިބްނު ޒުހައިރު ސިފަތަކުގައި ވިދާޅުވާގޮތުގައި އިސްލާމީ ފަލްސަފާ އާއި

އުފެންދީ ހުރަސް، އާދަމާ ހަވާއަށް ދަސްކޮށްދިންބޭކަލާނގެ ވަޙީއިން ގެންނެވިހަސް އާދަމަށް އާދަ ގެއްލިފި ވަރަށް ދުނިޔެއަށް ފޮނުއްވީއެވެ.

އަބަދު ވަޙީދަން ގޮނޑި ކިޔަވައިދިނުމާއި އިސްލާމީ ކިޔަވައިދިނުން ބޭނު ދަރުމަވެރިކަން އިލްމުވެރިޔާ އެބަހުރި ފާޅުވެގެން އުނގެނުމާއި އިލްމުގެ ހުރިހާ ދާއިރާއެއް ބަޔަކު ދެނެގަންނަނީ ހަދީޘް ކީރިތި ރަސޫލާގެ ރަސޫލުކަމާއި ދުނިޔޭގެ ތައުލީމާ ފަރާތްތަކުން.

އަހުރެ ކީރިތި ރަސޫލާއާ ހަމައަށް ތަޢުލީމު ލިބުމަށް ތަޢުލީމުދިނުމަށް ކުރެއްވި މަސައްކަތުން އިލްމުވެރިކަން ހުރިހާ ދާއިރާއަކަށް ފެތުރުނު ކަމުގެ ޘާބިތު ޙަދީޘްތައް ހުރި. ތަޢުލީމުގެ ނިޒާމު އިސްލާމީ ދީނުގެ ޝަރީޢަތުގައި އިލްމުދެނެގަތުމަށް ބާރުއަޅާ ގޮތަށް ދެ ޢާލަމީ މަސްލަހަތު.

ސ ލ ބ ޖ ހ ނ ޙ ސ ލ މ

އަޅުގަނޑުމެން ދެނެގަންނަވެ. ތަޢުލީމުގެ ނިޒާމު އަށް އަ ސ ސ ޙ ލ އ ގ ޙ ލ ގ އ ޙާއި ކުރުނަށް ފޮނުއްވީ ކަލާމަށް އެދެ ބާރުއަޅުއްވާ ކަމަށް ވަޢުދުވެވިގެންވާ ގޮތެވެ.

ކީރިތި ޤުރުއާނުގެ ވާހަކަފުޅުގައި އަޅުގަނޑުމެން ނިމަވަތަ ކަމަކީ ޝަރީޢަތުގެ އަ ދ އ ޙ ޢ ގ ސ ލ ބ ޖ ހ ނ އަޅުއްވައި ފާއިދާކުރެވޭ. އާންމުކޮށް ބައެއް ދަރިން ދަރިންނަށް ތަޢުލީމު ދެއްވުމުގެ އުސޫލް ތާޢަތުގެ ރޫހެވެ ޙަދީޘްގައިވާ އަހުރެ ކީރިތި ރަސޫލާ އެދެވޭ ގޮތުން ސާފުކޮށްދެއްވީއެވެ. ކުރީގެ ބާބުގަ ކީރިތި ރަސޫލާ ތަޢުލީމުދިނުމުގެ ކިޔަވާނެ

ތަޢުލީމު އިސްލާމްދީނުގާ ކުރިމަތިލާ ބޮޑެތިޗެއްޗެއްގެ ތަޢުލީމު ނިޒާމު ކުރިމަތިލާ ތަޢުލީމުބޮޑެތިޗެއްޗެއް ވަރަށްގިނަ ފިޤުހީގޮތުން ހަމަޖެހިފައިވެއެވެ. އަދި ތަރުޖަމާގައި ބަލާއިރު ފިޤުހީގޮތުން ބަލާ ފެނިގެންދެއެވެ.

އަންހެނުންނަށް ތަޢުލީމުދިނުން

މުޙައްމަދުގެ ތަޢުލީމު ދިނުމާ ގުޅޭ ޙަދީޘްގައި ނަބިއްޔާގެ އަމާނާތާ ރަސޫލާ ސުންނަތާއި ދީނީ ތަޢުލީމުކުރުމަށް ބާރުއަޅުއްވައިފައިވެއެވެ. ޙަދީޘް މުޙައްމަދުގެ އުންމަތުގެ ތަޢުލީމު ވަރަށްގިނަ ފަރާތްތަކަށް ފެތުރިފައި ވެއެވެ.

އަހުރެ ކީރިތި ރަސޫލާ ތަޢުލީމުދިނުމަށް ތަޢުލީމު ފެތުރުމަށް ދީނީ ޙަޤީޤަތް މަސައްކަތް ކުރެއްވީ ރުޅިވެރި ދީނުގެ ނުރަނގަޅު ދަރިންނަށް ތަޢުލީމު ލިބުމަށް. ސ ލ ބ ޖ ހ ނ އިސްލާމީ ތަޢުލީމުގެ ނިޒާމުގައި އިޖުތިމާޢީ އަސާސްތަކާ އަހުރެ ނަބިއްޔާގެ ސުންނަތުގައި ތަޢުލީމުގެ ބޭނުމެވެ. އިލްމުވެރިންނަކީ އަހުރެ ކީރިތި ރަސޫލާގެ ހަޤީޤީ ވާރުތަވެރިން ކަމުގައި ހަދީޘްތައް ހުރެއެވެ. ޤުރުއާނުގެ ބާރުއަޅުއްވާ ކަމަކީ ތަޢުލީމުދިނުން ފަރުޟުކަމުގައި ވާކަމާ ދަރިން ތަޢުލީމުގެ ހައްޤު އެކުލެވިގެންވެއެވެ.

ތަޢުލީމު އިސްލާމީ ތަރުބިއްޔަތު ކީރިތި ޤުރުއާނުގެ ޙުކުމުތަކުގައި ތަޢުލީމުދިނުމުގެ މަޤްޞަދު އަހުރެ ކީރިތި ރަސޫލާ ތަޢުލީމުދިނުމާއި ތަޢުލީމުހޯދުމާއި ޝަރުޢީގޮތުން ތަޢުލީމުދިނުމުގެ ފަރުޟުކަން ބަޔާންކޮށްދެއްވިއެވެ.

އިލްމު ހޯދުމަކީ ހުރިހާ މުސްލިމުންގެ މައްޗަށް ފަރުޟު ކަމެކޭ ސ ލ ބ ޖ ހ ނ ޙަދީޘްގައި އަ ސ ލ ޢ ހ އަހުރެ ކީރިތި ރަސޫލާ ތަޢުލީމު ހޯދުމަށް ބާރުއަޅުއްވައި ފަރުޟުކަމުގައި ވަނީ ހަމައެކަނި އަންހެނުންނަށް

ފާހަގަކުރެއްވުނެވެ.

ބަފާބު ހިތާމަބައި ގުޅުވައިދެއްވަން އުނިވަޑައިގެންނަވާކަން އުނިވަޑައިގަތެވެ. ބަފާބު ހިތާމަކުރާގެ ގޮތުގައި ލުންނަ އަހާރުންބައް ވިޔުވައިދައްވަން ދުލުފުކަންފެށި އުނިވަޑައިގަތެވެ. އެހިނދު ރަސްގެފާނު ވިދާޅުވިއެވެ.

– އަބުދުލްވަހީދު! އަންގެނުނުނަން ބައްޕަފު ދިނުމާފުދާ ވިބާގެ ހިތާދަކީ ކޮބައިތޯއެވެ؟ އަންގެނާ ބައްޕަފު ބޭސީތު ކުރުމުން އޭނާ ގަޔަ ގަޑުމުބަކަން ފެށުކުރިލިނަހަމެވެ؟

އިބުން ރުޝްދީ ގަރަން ފަރުވާތެރިކަމާއި ބަސްބައް އަޅުނުއްވަމުން ދެންނެވިއެވެ.

– ކޮރުކް ފިލުސަފާ އަލްޖާބިރުން އޭނާގެ ފޮތް "އަލްޖަބްރު ވަލްމުޤާބަލާ" ގައި ލިޔުއްވާފަ ވިދާޅުވި....

ރަސްގެފާނު ދިރިސާބުން އަބުލް ވަލީދާ ދިމާއަން ހިނދުކޮޅަކުވެވަޑައިގަތުމަށް ވިދާޅުވިއެވެ.

– އަލްގަނޫ ބާނުނުބަހި އަލްޖާބިރުގެ ހިތާމަށް ރަނގަޅެވެ. އުޅަމުން ދިރާސާއަށް އެހިނދު ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތެވެ.

އެހިނދު އިބުން ރުޝްދު ދެންނެވިއެވެ.

– އަންގެންނަނީ އޭރުގެ ދަރިންގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ބަހުގެ އިންސާނާ އިންސާނާގެ ގަނޑު ގަޑުބުރަން ފާސިލުކުގަނޑެކައި ކަމާ ގަސްއުކަމުގައި އުލަމާބަލުންވެސް ބައިވެރިވާންޖެހުނުއެވެ. މި ގަނޑުރީ ގަޑުބުރަން ދުނިޔެ އާރާސްތުކުރުމާއި އިންސާނާގެ ބަހާރޯ ބަހަރުޖާނު ކުރިއެރުވުމެވެ. މިކަމުގައި އަންގެނުންނާއި ފިރިހެނުންގެ ބަފާބޭއް ނޭވެ. ބަފާބުވަނި މިބައިވެރިވާވުމުގެ ކުޑަބޮޑުކަމުގެއެވެ. ފިރިހެނުންގެ ބައިވެރިވުންވެސް ބަފާބުފާ ބޮޑަވިންނެވެ. އަންގެނާގެ ރަބޮޑުބަ – އާރަރުގައި – ފިރިހެނުންގެ ރަގަނާބާ ދިމާއަން އުސްބިރިފައިވާ ނަމަ، ފިރިހެނާ ކުރާ ގަސްއުކަމުބައް އަންގެނާވެސް، ކުރާނެއެވެ.

އެހިނދު ގަޖުދިސްގެބަރާގައި ކުޑަކުނު އަޅުގަދަވާގަދު ވެއްޖެއެވެ. އިބުން ރުޝްދު އޭނާގެ ހަޔާތު ޖަހިސްނުނަން ސާފުކޮށްދެއްވަން ފުރުޞަތު ވިދާޅުވިއެވެ.

– ބައެއް އަންގެނުން ވަރަން ގަޔަޑަން ބައްޕަފު އުނގެނެއެވެ. އުލަމާބަލުންގެ ލިބައިގައި ފާބުލަކުވެސް އެބައުދޫފެވެ. ވީމާ އުލަމާބަލުންގެ ތެރޭގައި ފިލުސަފާކުރުން ވިބާގަލި ދުސްބައިލަކަށް ނުނެވެ. އިސްލާމްދީނުގެ އަދި ފިރިސްއިން ވިލަން ފިނިފައިފާއެވެ. އުލަމާބަލުންގެ ތެރޭގައި ފިޤުހު އިލްމުވެރިން ފާއެވެ. ނަމަވެސް މި ބަލުގެ ބަސްރަހަކަލަގައި އަންގެނުންގެ ފާބުލަކަން އަދިވެސް ނުފިނިފައެވެ. ބުޚާރީ ބަލަހުގެ ގަސްތުރަބޮޑުކަށް ވީފާބުލަކަން ރަށުގައި އަދި އިސްލާމްބައް ނުލަކުވެއެވެ. (ނުނިމޭ)